

Рівненський державний гуманітарний університет
Філологічний факультет
Кафедра української мови

Назва дисципліни	Практикум з української мови
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література, Англійська мова)
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6 кредитів / 180 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
Викладач	Шульжук Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент
CV викладача на сайті кафедри	
E-mail викладача:	n_shulzhuk@i.ua
Консультації	Вівторок 15.45 – 17.10 Четвер 15.45 – 17.10 <i>Онлайн-консультації:</i> платформа Google meet : https://meet.google.com/vtk-xhri-bej понеділок 17.10 – 18.40 середа 17.10 – 18.40

У якій би сфері не працював фахівець з дипломом філолога успіх його професійної діяльності передусім пов'язаний з його умінням грамотно фіксувати свої думки на письмі. Вивчення дисципліни сприятиме формуванню високого рівня орфографічної та пунктуаційної грамотності фахівця-філолога, а також оволодінню орфоепічними, граматико-стилістичними нормами сучасної української літературної мови.

Мета – відновити й поглибити, узагальнити й систематизувати правописні знання з основних розділів української мови, сформуванню високий рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності, що є основою успішної професійної діяльності майбутнього фахівця-філолога.

Завдання:

- сприяти засвоєнню і практичному оволодінню орфоепічними, орфографічними, пунктуаційними та граматико-стилістичними нормами української літературної мови;
- навчити здобувачів вищої освіти знаходити орфограми й пунктограми у текстах і чітко формулювати правила, що пояснюють їх написання;
- сприяти формуванню автоматичного грамотного письма;
- навчити користуватися лексикографічними джерелами та іншою навчально-довідковою літературою.

Перевагою дисципліни є те, що у процесі її вивчення здобувачі вищої освіти не лише сформують навички грамотного письма, а й навчаться коментувати орфографічні та

пунктуаційні правила, що є обов'язковою умовою успішної професійної діяльності вчителя-філолога. Крім того, уміння грамотно писати державною мовою – інтелектуальна візитівка фахівця у будь-якій сфері діяльності.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетика, графіка, морфеміка, орфографія і пунктуація як основні підсистеми українського правопису. Розділові знаки у простому реченні, ускладненому однорідними та відокремленими членами

Вступ. Українська мова – національна мова українського народу. Поняття літературної мови. Мовна норма. Орфографія. Види орфограм. Орфографічне правило. Принципи української орфографії. Пунктуація. Принципи пунктуації. Типи розділових знаків. Сучасна редакція Українського правопису.

Основні розділи науки про мову. Графіка, алфавіт. Співвідношення між літерами і звуками. Система голосних та приголосних української мови. Класифікація голосних та приголосних. Фонетичний аналіз слова. Морфемна будова слова. Способи словотвору.

Правила вживання апострофа. Правила вживання знака м'якшення. Чергування звуків в українській літературній мові. Чергування приголосних. Зміни приголосних при їх збігу. Зміни приголосних у потоці мовлення. Спрощення в групах приголосних. Подвоєння літер для позначення на письмі збігу однакових приголосних звуків. Подвоєння літер на позначення подовженої вимови приголосних звуків.

Типи речень за метою висловлювання. Поділ речень на двоскладні й односкладні, повні й неповні. Тире між підметом і присудком у простому двоскладному реченні. Тире на місці пропущеного члена в неповному реченні.

Поняття про просте ускладнене речення. Типи формально-синтаксичних ускладнень у простому реченні. Розділові знаки у реченнях з однорідними членами. Розділові знаки у реченнях з однорідними і неоднорідними означеннями. Розділові знаки у реченнях з узагальнювальними словами. Розділові знаки у реченнях з відокремленими означеннями. Розділові знаки у реченнях з відокремленими прикладками. Розділові знаки у реченнях з відокремленими обставинами.

Змістовий модуль 2. Правопис складних слів, власних назв та слів іншомовного походження. Розділові знаки в реченнях із відокремленими уточнювальними членами та вставними й вставленими конструкціями

Орфограми, пов'язані із правописом префіксів. Правопис складних слів. Вживання великої літери. Орфограми, пов'язані з правописом слів іншомовного походження. Правила правопису слов'янських прізвищ і географічних назв.

Розділові знаки у реченнях з відокремленими додатками. Розділові знаки у реченнях з відокремленими уточнювальними членами речення. Вставні і вставлені конструкції. Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки у реченнях зі вставними і вставленими конструкціями.

Змістовий модуль 3. Морфологія і правопис іменних частин мови. Розділові знаки у складносурядному та складнопідрядному реченнях

Грамматичні категорії іменника. Поділ іменників на відміни та групи. Особливості відмінювання та правопису іменників. Уваги до правопису родового відмінка іменників II відміни. Особливості відмінювання множинних іменників. Особливості відмінювання та правопису прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Особливості відмінювання числівників. Синтаксичні параметри числівника. Розряди займенників. Відмінювання займенників, співвідносних з іменниками. Відмінювання займенників, співвідносних з прикметниками. Відмінювання займенників, співвідносних з числівниками.

Звертання як синтаксична категорія. Розділові знаки у реченнях зі звертаннями.

Складне речення та його ознаки. Типи складносурядних та складнопідрядних речень. Розділові знаки у складносурядних реченнях. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях. Розділові знаки при збігові сполучників у складнопідрядному реченні. Розділові знаки у реченнях зі сполучниками *як, мов, наче*.

Змістовий модуль 4. Правопис дієслівних форм та прислівників. Розділові знаки у складному безсполучниковому реченні

Система дієслівних форм. Дієслова I та II дієвідміни. Особливості правопису особових дієслівних форм. Правопис неособових дієслівних форм – дієприкметників та дієприслівників.

Поділ прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Особливості правопису прислівників.

Складні випадки постановки розділових знаків у реченнях з дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами. Типи безсполучникових складних речень. Розділові знаки у складному безсполучниковому реченні.

Змістовий модуль 5. Правопис службових частин мови. Розділові знаки у складному багатокomпонентному реченні

Службові частини мови. Прийменник. Вживання відмінкових форм іменників та субстантивованих слів з прийменниками. Групи прийменників за походженням та будовою. Правопис прийменників.

Сполучник. Групи сполучників за походженням, будовою, способом уживання. Групи сполучників за синтаксичними функціями. Правопис сполучників.

Частка. Групи часток за виконуваними функціями. Правопис часток. Правопис часток *не* і *ні* з різними частинами мови.

Поняття про складне багатокomпонентне речення. Типи складних багатокomпонентних речень. Розділові знаки у складних багатокomпонентних реченнях. Поняття про період. Діалог, цитата як способи відтворення чужого мовлення. Розділові знаки в реченнях із прямою мовою. Розділові знаки у реченнях із цитатами.